



FRISCO-FESTÉSEK.

UTI KALAND.

(Törődék.)

ALT MÓRICZTÓL.

(Folytatás.)



hátramaradt egyed elhelyezé a proféták könyvét s pipára gyújtott. Most azon törte fejét, hova üljön; egyszerre nagy gondolat ébredt fejében, hogy ő bizony az egyik lóra ül; de mielőtt ezen elmés tervet létesítené, egy postlók utasítást kurjantott a haladó küldöttség után: hogy a borraivalót ne feledjék. Végre fölkapaszkodott az egyik lóra, s keresztben ülven arra, csendesen lógáta lábait. — E szép mulatság közben félóra telhetett el, midőn

azt kezdé észrevenni, hogy búsul, nagyon búsul; de hogy is ne búsulna? — Mit mondana most az én kedves jó bátyám? hm! legfőlebb is jól kinevetne; hiszen mindig azt mondja, hogy minden bajnak fele képzőlet: tudom egykor, midőn egy pompás saluban megrekedtünk a sárban, gondolom Porcsalma volt, bátyám mindig nevetett. Látd öcsém, mondta, ha ránk Szathmárban egy millió várna, vagy ha vőlegény volna s arád ott laknék, be jó kedvvel utaznál most, ugy-e frater, föl se vennéd ezt a szép, híg, fekete rántottát itt körülöttünk? — most csak az a csekély körülmeny teszi a különbséget, hogy a millió helyett, egy kis comparió vár ránk, a baj csak egy. Csendes lovagunkat ezen elmefuttatás kissé földerítette: bár igen messze esett a milliótól azon kétséges sikerű követelés

a változékenyságuk előtt, egy megbukott bankász ellen, mi őt Pestre vitte. — Minő kedves szó ez a bankász, s minő jól hangzik, gondolá magában: hiszen, ha lehet a halból halász, mért ne lehetne a bankból bankász? vigye a banka! nekem ez a szó nagyon tetszik. Utasunk' kedve mindig derültebbé lön, s végre szívreható kifejezéssel kezdé a Beatrice di Tendából énekelni: Io sofri-i-i sofri-i tor-tu-ra! A legszebb sükerrel folytatta a gyönyörű dalt, míg azt kezdé észrevenni, hogy igen nagy hatással van paripájának idegeire, s hogy ez némi hajlamot mutat a lefekvésre.

Egyszerre nagy ostopattogás hangzott, s énekesünk egy hosszú magas alkotmányt látott a sötétből bontakozni, nem sokára olly közel jött már, hogy azt egész szépségében kivételé. Valami bolond ember halottiszekérnek gondolná, mert egészen fődve s e mellett hosszú és keskeny volt, sőt, hogy a holdogult' nyugalma ne háborítassék, tiszteletelleni helytelenségeket elkövető paripák helyett, hat becsületes szép maga alkalmaztatásu ökör volt bele fogva.

Mi a tatár? kiáltott fel meglepetve utasunk: hiszen ez a gyorskocsi!

Az is volt bíz az, de meg kell adni, hogy sokkal gyorsabban haladt, mint utasunk, s a jümbor Bukéfalosok önmagukat meghaladták. Aztán, hol van Istennek udvariasabb fia népe, mint a magyar gyorsutazó: hát maradt volna valamellyik a kocsiban? a viláért sem: sőt a legnagyobb gyöngédséggel mentek gyalog a térdig érő sárban a kényelmes bárka mellett, s a mi szinte hibetetlen, utasunk még egy adta teringettét sem hallott, holott bátyja mindig azt állítja, hogy a Tisza mellett hallani az első adtát, akár menet akár jövet.

A gyorskocsi mellett haladók legkisebb tudomást sem látszottak venni utasunkról, mind a mellett hogy ez többszöri kalapemeléssel s jó estét kívánással jelentette ottlétét. Más ember azt hinné, hogy ez részvételességből történt, de olly lángész, mint utasunk, azonnal tudta, hogy ez csupa gyöngédségből van így, s hogy kellemetlen helyzetét nem akarták szándékosan észrevenni. — E rövid szórakozás után utasunk mindenkép azon volt, felidézett vig szeszélyében maradni. Ej, szólt magához: bátyám mindig azt mondja: öcsém, mikor legnagyobb a baj, akkor legyen legjobb kedved, mert akkor van arra legtöbb szükség; mikor semmi bajod nincsen, akkor teheted magadnak azt a tréfát hogy duzzogj, az is igen szép néha.

A vidék most újra pusztá s néma lön, F**** felé hosszú sárvonal látszott, jobbra pedig — — sár, hanem balra — — is sár. Egy óra telt a másik után; már harmadszor változtatta ülését egyik lóru a másikra, midőn t. i. újabb hajlandóságot vett észre valamellyikben a lefekvésre; később a szelid állatok az olly mozgalmak' sikerét tapasztalván, olly gyakran ismétlék azokat, hogy a derek ifju jobbnak vélte állva maradni.

Két, talán három óra is telt el. Minden kélhető kísérleteket megtőn, hogy jó kedven maradhasson: de ha a lélek erős, a test gyenge. Neki valóban úgy totszett, mintha sírni is tudna, ha ez olly rettentő nagy szégyen nem volna. Epen óraczimpáji s szája' széle körül az elkeseredés' első mozgalmak mutatkoztak, midőn távulról egy hang ütötte meg fülét, melly az ut' hosszában s a sáros árkok mellett, megszakadozott viszhangként terjedt előre s mintegy így hangzott: tensurfi jövünk! Később vig kurjantások s ostopattogás eleveníték a néma csendet, s utasunk mindinkább győző-

dőlt meg arról, minő igaz bátyjának állítása, hogy minden a képzelődéstől függ. Mi volt ezen kurjantások' bájához képest a néhai Malibran' s a jellennen napoleonkodó Moriani' éneke?! minő szívdobogás, minő önfeledett 'hic sum' kiáltások, minő fokozata a növekedő elragadtatásnak! s végre, minő önkénytelen előtolongása ama divatos földszinti bravoknak azon esetben ha nő énekel, bravúknak ha egrys kintornál, s a bravúknak ha valami báványzszerű bassista dördül meg: a mint ezt mély nyelvismerettel s a legszebb változatossággal halljuk a pesti német színházban.

Minden megtörtént; ihol a tágas, hosszú szekér, a gyorskocsiéhoz hasonló mozgonyokkal ellátva; a segédül hívott suhancok, s a három huszas, s az ígért borravalók' készpénzi, vagy hitelbeni vegytani átolvadása a legkeservesebb magyar népdalokba, melyek többnyire egy élénk új- ujjal kezdődnek és egy kétségbeesett oh béval végződnek. — Az előfogatos és Jean ur, mindketten vidorszeszélyben a szekér' lajtörjáján ültek, s az első szembetűnő életveszéllyel szorította az utóbbit mindjárt-mindjárt szívéhez. ez pedig nagy ékesenszólással ügykezelt őt örök csatlakozásáról meggyőzni.

Iu valának! mindnyájan a dologhoz láttak. Egy negyedóra mulva a kocszi aristocratiai kényelemmel a szekérben ült s az egész karaván F*** felé indult, s a közlekedésben elfeledt idő alatt az F***i első kerekes' udvarában jelent meg.



Mintán többszöri borravalók' ígértettek s minden el volt intézve, utasunk kevés pogyászával az arany számár című vendégfogadóba beszállott éjféli tájban. A fogadós és fogadósne, magyar, minden haszonlesés nélküli vidéki fogadósaink' módjára, a legnagyobb hoszúsággal fogadák a késő vendéget, sőt a fogadósne azon igen méltányos s egyszerűsminő gyöngéd észrevételt is hallatá: hogy becsületes ember nem szokott ily későn járni. Végre szembe az ivóházzal, egy magános épületben kettős - szoba nyitlatott fel. Egyikben az urfi, másikban két angolzsók s egy inas foglaltak helyet. Hideg pástétom, s kevés bordeaux voltak az ifu ur' vacsorája, mint magával hozott istenáldások. Később Jean levétköztetvé őt s a mellék szobába vonult, annak ajtaját behorgolván maga után.

Utasunk meleg hálókabátját öltvén föl, lábait hegyes orru sárga papucsokba szúrta, fejével pedig egy himzett sípkát töltött meg. Azután csinos borszekevénykét nyitván fel, íróeszközét rendezte el, s nagy szorgalommal kezdett írni. Ollykor sohajtott, máskor bájos mosolyra húzta el száját, néha felkült s aczéltollával fegyverzett kezét szívére szorította, míg a másikkal élénken hadonázott a levegőben, egyszer kétszer kecses fejbillentéssel nyilvánította önmagávali meglegedését.

Míg ez az egyik szobában folyt, addig az inas a másikkban bámulandó jelelt adta hűségének és szorgalmának. Először is urának öltözetét nagyjából kitakarította; azután szemlét tartott a két ángolzsák fölött, rendre szedvén ki azok tartalmát, s helykimelés végett, az egyikbe szuszakolta mindazt, mi a kettőben volt; a többi közt különös figyelmét egy zöld bőrtárca aczéltárcsáskával nyerte meg. Nem sokára szabómesterségbeni jártasságát is tanúsította, mert ura baroa télikabátjának iszonyu távolban egymástól eső gombsorait, majd egy araszszal varrta műértőleg előre; s miután mindezt gyöngédséggel teljes csöndben végrehajtotta, egyszerre tréfás lőa s urának bővített felső hüvelyét kecses domboruságu saját alakjára kényszeríté, s nagy kedvteliséssel tekintett egy egészen ferdén mutató tükörbe, mely a falon függött. *)

E foglalatosságai közben többször közeledett a behorgolt ajtóhoz, nagy hűséggel vizsgálódván a kulcslyukon át. Néha kétségtelen részvétellel csóválta fejét, midőn látta, hogy szegény fáradt ura az éji nyugtalanság után is olly későn fekszik le. Egyszer — ha nem csalatkozunk — egypár csendes adtateringettét is mormogott, a nagy részvétől elérzékenyülve, magában.

Szóval egy óra mulhatott éjfélt után, midőn végre ura a gyertyát el oltá.

Reggel az urfi kényelmesen nyújtódzott ágyában. Ő fölébredtekor, az álom utáni mámorban azt hitte, hogy otthon van. Csak midőn jobbra tekintett, s szemben ágyával, kedves, olly nehezen nélkülözött bátyjának képe helyett, egy szép kiterjedésű nőarcot pillantott meg a falon, a-la Titus fodrozva s azon ezernyolczszázkilenczbeli, utánozhatlan becsű öltözetben, mellynek övszalagja közvetlen a vállak alatt folyt el, s mellyben a szelid nőknek olly meglepő hasonlatosságuk volt egy vízbemártott erszény-nyel; mondom akkor jutott eszébe: hogy az I***i fogadóban van s hogy jó volna megtudni, kész-e már kocsija?

A szoba hideg volt, holott inasának megmondotta, hogy fűtessen, s a futónak borraivalót ígérjen; de olly világ is terült körüle, hogy legalább kilencz órának kellett lenni.

Ugy tetszett neki, mintha boszkonkodni akarna: de eszébe jutott bátyjának mondása: hogy a haragos ember nem csak az uristén legunalmasabb és sületlenebb teremtese, hanem még e fölött igen rossz számító is: mert nincs a világnak olly fonséges haragja, minél egy kis otthonsült hideg-

*) Lásd mult számbunkban az O betűt.

vértűség több sikerre nem vezetne. Azonban egy halk teringettét mégis mondott.

Egyszerre csöndesen megnyílt az ajtó, s egy magas nőalkotmány csoszogott be bájos mosollyal s egy kissé piszkos előkötővel.

— Tensur! mond a nő, mit tetszik reggelizni?

— Hány az óra, fogadósne? kérde a kérdett s egyszersmind szorgalmasan keresgélte óráját az ágya melletti széken.

— Gondolom tízre jár — felelt a nő.

— Tízre! tehát a gyorskocsi már elment?

— El ám, még az éjjel, hiszen az mindig forog, mint a pereszlen.

— Nem hallotta-e kész-e kocsim?

— Semmitsem tudok.

— Jean! Jean! kiáltotta egyszerre a fekvő, eszébe jutván hogy az inas a mellékszobában van.

A nő rábámolt: az inast szólítja a tensur? hiszen az még az éjjel elment a gyorskocsival.

— Elment! rikkantott az urfi, s egy ugrással a szoba' közepén volt, hol őt, hogy el ne essék, a szemérmes fogadósne szende pirulatok közt fogadta karjai közé. — Elment! ismétlé: hogy ment volna el! hová ment, hol a bálókabátom? tárczám, órám, minden odavan! — Evvel a mellék szobának rohant, de ez zárva volt.

— Várjon csak a tensur — mond a nő, túlkerülök s kinyitom. Né-hány percz mulva az ifju a mellékszobában termett. Nincs Jean, se híre se hamva, egy üres angolzsák, s a bérruha, gúnyosan egy bozontos nyír-seprűre öltve, s az ágyra fektetve, ez volt minden. — Istenem! kiáltott fel az ifju: ki vagyok rabolva, még a csizmámat is elvitte, az sincs mivel fizessek.

— Hogy, hogy! kiáltott a fogadósne változtatott hangon, nincs mivel fizessen? De biz addig egy tapodtat se megy innen, míg nem fizet.

— Odavagyok. Ugyan, jó asszonyom, nincsen-e itt valami előjáró, szolgabíró vagy falubíró?

— Városbíró, igazítá ki a nő, fürkésző tekintetet vetvén a hátramaradt inastokra.

— Nem bánom ha országbíró is! kiáltott fel mérgesen a kirablott. Menjen jó asszony s hívjon valakit elő, mert látja hogy annyi sem maradt, mivel fizessek, vagy tovább menjek.

— De — kiáltott fel a nő — teringettét, én nem hagyom magamat rászedetni, majd két óráig éjféltűn virasztottam, s még az inas ur s az előfogatos vacsorát parancsoltak.

— Ne békételenkedjék jó asszony! hiszen a kerekesnél van a kocsim.

— Azt sem hiszem.

— Ej, várjon csak, mindjárt megmutatom, hogy tudok én még fizetni. Eszébe jutott t. i. utasunknak, hogy tegnap egy szép kétszövű pisztolyát tette az asztalfiókba, melyet alig ha elvitt inasa, egyszerre odaugrott s kiharagadta azt onnan.

— Uram ne hagyj el! kiáltott a nő kikelve képéből s iszonyu gyorsasággal elrohant.

Emberünk soha életében ily helyzetben nem volt; a szoba hideg, mit vegyen magára? neki ugyan a legszébb kilátása volt önmagához állni be látnak, csak a seprőről kellett a bérruhát levonni. Valami aristocratiai undor kapta meg e borzasztó gondolatra. — Még a hálókabátomat a vendor bugyogómat is elvitte az istentelen! kidíttól föl: de hogy nem is tudtam én fölébredni, midőn itt az orrom alatt kasmatolt. No most szépen vagyok! legjobb lesz ha az ágyba buvok, míg a jó fogadós né a bírót előszólítja; csak könyvemet se vitte volna el! de azt a kabátom zsebében feledtem. E monolog után az ágyba bújt és didergett.

(Vége követhetik.)

A V A L Ó.

„Ifja! mi háborítja
Csendes nyugalmadat?
Mi hánit, hogy méla dalban
Zenged szívalmadat?”

„Ah Vénna! két szememben
Oly égi fény ragyog!
Megáltam őt, a szőta
Nyugodt már nem vagyok.
Árdta haját csak abban
Lel cnyhállást szívom,
Ha mély fájdalom' titkát
Dulban kinyöghetem.”

„Oh üd el ifja, üd el
Ábrándod' képet;
Hidd, a való megcsalja
Szeved' reményült.”

„Tudom, csalódás vár csak,
Nem boldogság való.
Nem olyan szép az élet,
Mint én azt álmodtam;
De csak míg ifja hűvvel
Dol, forr az érzésem,
Hadd a valót feledjem,
Hadd zengjen énekem.”

ZICHY ANTAL.